

Rescuekoira- ABC

Mikä on rescuekoira?

Rescuekoiraksi nimitetään tavallisimmin ulkomaiselta koiratarhalta Suomeen tuotua koiraa. Englanninkielinen, pelastamiseen viittaava 'rescue'-sana johtuu siitä, että koira on saatettu pelastaa esim. kadulta tai se on hylätty ja kodin löytäminen sen kotimaasta olisi hyvin haasteellista tai mahdotonta.

Suomalaistakin koiraa voi sanoa rescuekoiraksi, mutta usein kodittomista suomalaiskoirsta käytetään nimitystä **kodinvaihtajakoira**, sillä se on näiden koirien yleisin tausta.

Rescuekoira on tuotu Suomeen maahantuontisäädösten mukaisesti, eläinsuojelullisista syistä. Välittäjänä toimii tavallisesti rekisteröity yhdistys. **Salakuljetettu eli "pimeä" koira ei siis voi olla rescue, eikä aito (rekisteröity) rescuekoira ole pimeä koira.** Tehokkaimmin koiran alkuperän luotettavuuden turvaa adoptoimalla koiran yhdistykseltä, joka rekisteröi koiransa Suomen lain mukaisesti **Eviran Traces-järjestelmään**.

Miksi rescuekoiria tuodaan Suomeen?

Maailmassa on liki puoli miljardia koditonta koiraa, noin 75 % kaikista maailman koirista (lähde: WSPA). Kodittomuus ei merkitse romanttista vapautta, vaan nälänhätää, sairauksia, tuskia, janon, vilun ja kuumuuden kärsimistä, ihmisten tahallista väkivaltaa ja varhaista kuolemaa. Tästä näkökulmasta on varsin ymmärrettävää, että kodittomille koirille etsitään koteja alueilta, joissa sellaisia on tarjolla - sen sijaan että tuotetaan niitä lisää.

Vaikka Suomessakin on kodittomia koiria, jotka tarvitsevat ja ansaitsevat koteja, kysyntä ylittää Suomessa tarjonnan. Näin hyvä tilanne on oikeastaan vain Pohjoismaissa, sillä esimerkiksi 45 % EU-maista kokee *kulkukoirat* ongelmakseen. Missään muualla koiratarhat eivät ole niin tyhjiä kuin täällä. Rescuekoiratoiminta pyrkii tasapainottamaan koirarakkaiden kotien ja koiraylipopulaation välistä kuilua.

Vakavasti harkittu adoptio koti- tai ulkomailta vastuullisen yhdistyksen kautta on hieno eläinsuojeluteko. Tärkeintä on, että oikea koira ja oikea koti löytävät toisensa.

Mitä tarkoittaa rescuekoiran *adoptio*?

Rescuekoiratoiminnan luonteeseen kuuluu, että eläimet eivät ole kauppatavaraa. **Koirasta ei makseta mitään, vaan ainoastaan sen luovutuskustannuksista.** Kulut muodostuvat tavallisimmin koiran steriloinnista, rokotuksista, loishäädöistä sekä matkustuskuluista, mikrosirutuksesta ja eläinlääkärin tarkastuksista. Hinta vaihtelee maasta riippuen 200 ja 500 euron välillä.

Kukaan ei saa voittoa rescuekoirasta.

Kuten aina eläinsuojeluyhdistykseltä adoptoitaessa, rescuekoiran huoltaja käy läpi ensin tarkat haastattelut, elämäntilanneselvityksen ja mahdollisen kotikäynnin. Adoption yhteydessä henkilö sitoutuu olemaan yhteydessä hänelle nimettyyn yhteyshenkilöön, ilmoittamaan yhdistykselle koiran kanssa esiin tulleista ongelmista, osoitteenvaihdoksesta sekä luovuttamaan koiran takaisin yhdistykselle, jos koirasta on luovuttava. Yhdistyksillä on eri käytäntöjä siinä, saako palautuksen yhteydessä osan

luovutusmaksusta takaisin. Säännöllä pyritään välttämään koiran joutuminen kiertopalkinnoksi Suomessa.

Adoptoidessa sitoudutaan myös siihen, että koira ei saa lopettaa ilman yhdistyksen hyväksyntää muuten kuin eläinsuojelullisista syistä.

Koirien maahantuontivaatimukset

Vuoteen 2012 saakka Suomeen tuotavalta koiralta vaaditaan **tunnistusmerkintä, rabiesrokote ja ekinokokkoosihäätö**, joka poistuu vaatimuksista tämän vuoden lopussa. Kun nämä asiat ovat kunnossa, koira voidaan tuoda maahan laillisesti. Huomionarvoista on, että mikäli jokin näistä puuttuu, koira lopetetaan tai palautetaan kotimaahansa.

Onko rescuekoira terveysriski?

Koska Suomen eläntautitilanne on kansainvälisesti tarkasteltuna erinomaisen hyvä, Suomeen tuotavalle koiralle on ehdottomasti syytä toteuttaa myös muita toimenpiteitä. Näitä ovat:

- nelisrokote (penikkatauti, parvovirus, tarttuva maksatulehdus ja kennelyskä)
- huolelliset sisä- ja ulkoloishäädöt
- leptospiiroosirokote, jos sitä koiran kotimaassa esiintyy
- testit leishmanian, erlichian, babesian, sydänmadon ja giardian tyyppisten loissairauksien varalta, mikäli niitä koiran kotimaassa esiintyy

Suomeen tullessa koiran ulosteet tulee ensimmäisten päivien ajan siivota huolellisesti. Tämä on varotoimenpide, joka minimoi sen pienen riskin, että koira levittäisi jotakin sairautta. Koiralle

kannattaa antaa vahvistuksena vielä Drontal (1-2 vrk koiran saapumisesta) - ja Axilur-kuurit (n. viikko saapumisesta) sekä suorittaa ulkoloiset hävittävä pesu. Jatkossakin koiran adoptoijan on syytä tarkkailla koiransa terveyttä myös loistautien varalta ja ottaa niistä selvää siinä määrin, että tunnistaa oireet, sillä sairaus saattaa olla pitkään piilevä. Tautien tarttuminen Suomessa on giardiaa lukuun ottamatta hyvin epätodennäköistä, mutta diagnoosi on tärkeä yksittäisen koiran hyvinvoinnin kannalta.

Suomen ilmaston vuoksi edellä mainittuja loissairauksia ei vielä esiinny Suomessa, mutta joidenkin lähteiden mukaan jotkin kotoisista hyönteislajeistamme olisivat kykeneväisiä muuttamaan tautien kantajiksi. Tällöin kuitenkin taudit saavuttavat Suomen varmaan myös muita reittejä. Jotkut yhdistykset tuovat loissairausdiagnoosin saaneita koiria Suomeen, toiset eivät.

Tutustu tarkoin valitsemaasi yhdistykseen sekä koiran alkuperämaan tautitilanteeseen ennen adoptiopäätöstä. Käytä harkintakykyäsi ja selvitä mieltäsi askarruttavat kysymykset. Välinpitämättömyyteen tai terveystarkastusten väheksymiseen ei kenellekään ole aihetta, mutta ei myöskään hysteriaan; vapaan liikkuvuuden aikakaudella tautiriskejä ei voi täysin välttää.

Millainen tausta rescuekoiralla on?

Rescuekoiran taustasta ei usein ole antaa tarkkaa tietoa, vaikka sen iästä, koosta, kunnosta ja käytöksestä voidaan päätellä paljon. Tyypillisin tausta lienee kuitenkin, että **koira on hylätty** jossakin vaiheessa joko kadulle tai koiratarhalle. Monet koirista päätyvät tarhoille aivan **pieninä, kaduille syntyneinä pentuina**, jotka kuolisivat omillaan nopeasti. Varsinaisia kulkukoiria adoptoitavaksi

päätyy hyvin harvoin, koska kulkukoira ei oikeastaan sopeudu kotikoiraksi. Venäjällä ja Itä-Euroopassa on yleistä pitää yhteisökoiria, joista esim. tietyn kerrostalon asukkaat pitävät kollektiivisesti huolta ja jotka ovat siis tottuneita ihmisiin, vaikka asuisivatkin kadulla. **Yhteisökoira** saattaa päätyä adoptoitavaksi. Kuten Suomessakin, koiratarhat ottavat vastaan myös **elänsuojelutapauksia**, joille etsitään kotia maasta riippuen kotimaasta tai sen ulkopuolelta.

Rescuekoiratoimintaan kuuluu se, että koira otetaan vastaan sellaisena kuin se on – rokotusten ja terveystarkastusten jälkeen. Tämä vaatii tietenkin ehdotonta rehellisyyttä ja ammattitaitoa rescueyhdistyksen taholta, mutta myös koiran hankkijalta itseltään. Hänen on oltava avoin kuvatessaan koirakokemustaan ja elämäntilannettaan ja sitouduttava koiraan täydellisesti. Näin tulee toimia mitä tahansa eläintä hankittaessa, mutta sitoutumisen merkitys korostuu, kun antaa kodin jo kerran hylätylle tai muuten kovia kokeneelle eläimelle.

Mitä rescuekoirasta voi odottaa?

Yksi rescuekoira solahtaa perheeseensä hetkessä, toinen sopeutuu pääosin päivissä tai muutamassa viikossa, kolmas tarvitsee viikkoja ja kuukausia.

Vaikka adoptoisi aikuisen koiran, on parasta varautua siihen, että koira on kuin pentu, joka pitää opettaa sisäsiistiksi, kulkemaan hihnassa ja kaikille muillekin yhteiskunnan tavoille. Moni hylätty kotikoira oppii kuitenkin vanhat taidot nopeasti pienen muistuttelun jälkeen.

Koko ikänsä tarhalla elänyt koira ei ole koskaan kohdannut televisiota, imuria tai astianpesukonetta, joten ihmisasunto on kokonaisuudessaan koiralle uusi juttu. Tähän tulee valmistautua tarjoamalla koiralle jokin turvallinen paikka, josta käsin uuteen kotiin voi tutustua. Tärkeää on myös itse hahmottaa, kuinka monet ilmiöt ja asiat ovat koiralle mahdollisesti outoja ja antaa koiralle aikaa tottua niihin.

Tyypillisiä haasteita, joita rescuekoiran kanssa kohtaa, ovat **arkuus sekä pelko- ja resurssiaggressio**, jotka ovat luonnollisia seuraamuksia koiran aiemmasta elämästä. Pelkoaggressio tarkoittaa esim. sitä, että koira pelkää lasta ja ilmaisee murisemalla, ettei halua lasta lähelleen. Remmissä rähjääminen on niin ikään yksi pelkoaggression muoto. Resurssiaggressiivisuus taas saa koiran puolustamaan omaa ruokaansa, lelujaan tai omaa petiään, koska sillä viimein on jotain, mitä puolustaa.

Myös **eroahdistus** on yleistä, onhan koira viimein saanut itselleen perheen, josta on tullut sen elämän keskipiste. Ennalta varautuminen on tässä kohtaa tehokkainta; koira voi opettaa yksinoloon ensimmäisestä päivästä lukien minuutinmittaisella erossa ololla ja pidentää aikaa hiljalleen.

Hyvä periaate on, että varautuu kaikkein pahimpaan vaihtoehtoon ja odottaa kaikkia mahdollisia ongelmia. Silloin todennäköisesti yllättyy positiivisesti ja tietää olevansa valmis rescuen hankintaan.

Onko rescuekoira traumatisoitunut?

Toiset rescuekoirat eivät tiedä mitään maailman pahuudesta, toiset ovat kokeneet sitä aimo annoksen, mutta näiden koirien sijoittamisessa pyritään erityiseen tarkkuuteen. Koirat ovat kuitenkin selviytyjiä ja sopeutujia. Jos ne eivät olisi sitä, kulkukoirien lukumäärä ei voisi olla niin korkea kuin se on.

Koira elää nykyhetkessä, eikä vello menneisyytensä tapahtumissa tai surkuttele kohtaloaan. Jokin voi kuitenkin laukaista koiran muistot äkkiarvaamatta: ääni, haju, esine tai vaikka jonkun kävelytyyli.

Uudessa, turvallisessa ympäristössä, joka sallii koiran tutustua omaan tahtiinsa pelkojensa kohteisiin eikä pahenna pelkotiloja pakottamalla tai hössöttämällä, koira sopeutuu ja pääsee irti monista peloistaan. Kaikkia menneisyyden traumoja ei kuitenkaan voi korjata ainakaan kokonaan. Erityisesti liian varhainen vierottaminen emästä voi muuttaa koiran psyykettä.

Minustako rescuekoiran perheeksi?

Eri yhdistykset asettavat adoptoijille erilaisia vaatimuksia, ja luonnollisesti koira on aina viime kädessä se, joka määrittelee, millaiseen kotiin sen on päästävä. **Rescuetoiminnassa etsitäänkin ensisijaisesti koiralle oikeaa kotia, ei päinvastoin.**

Usein rescuekoiran huoltajalta edellytetään **aiempaa koirakokemusta**. Mitä tuntemattomampi koiran tausta on, sitä tärkeämpää on, että uudella huoltajalla on tietotaitoa ja varmuutta koiran käsittelyssä. Toisinaan kotia päätyy kuitenkin etsimään hyvin pidetty kotikoira tai pentu, joka ei edellytä samoja taitoja

huoltajaltaan kuin kovaonninen kadun kasvatti. Kannattaa huomioida, että usein koiran alkuperämaa jo sanelee tätä käytäntöä.

Rescuekoiran huoltajan ominaisuuksiin kuuluvat myös kärsivällisyys, pitkäjänteisyys, johdonmukaisuus, ennakkoluulottomuus ja luonnollisesti rakkaus koiriin. Rescuekoiraa on pystyttävä lukemaan ja tukemaan, koska aluksi kaikki sen ympärillä on uutta, ilmastosta ja kielestä alkaen. Sen sääliminen tai ylisuojeleminen kaikelta mitä se pelkää sekä sen ylitsepursuava helliminen aiheuttavat vain ongelmia heti tai tulevaisuudessa. Kuitenkin on osattava suhtautua maailmaan oman koiran silmin ja antaa sille tilaa ja aikaa.

Rescuekoira ei ole vaihtoehto, jos haluaa välttyä pentuvaiheen vahinkopissoilta, tahtoo valmiin harrastus- tai perhekoiran tai ei ole valmis sitoutumaan koiraan seuraavien 10-15 vuoden ajaksi, satoi tai paistoi.

Lisäksi **koiraa ei saa koskaan adoptoida säälistä**. Kun koira saapuu kotiin, syö, nukkuu ja mahdollisesti sairastaa huoltajansa piikkiin, **säälin tunne katoaa, koira ei**. Koiran edullisuus, eksoottisuus ja suloisuus ovat yhtä keinoja syitä. Koiran adoptoiminen ei myöskään pelasta maailmaa – paitsi sen yhden koiran.

* Tässä tietopakettissa on esitetty yleistyksiä rescuetoiminnasta. Yhdistysten omat toimintatavat voivat vaihdella tässä ilmoitetuista ja koiran adoptoijan tulee aina tutustua oman yhdistyksensä käytäntöihin. © Löytökoiralauantai-tiimi 2011